

[Josiasen.]

Kanalarbejde. Aktieselskabet bød en meget ringe Løn, og Landarbejderne forsøgte derfor ofte at faa Forholdene forbedret. Lønnen var omkring 1913—14 kun 1—2 Kr. om Dagen paa egen Kost med en Arbejdstid paa 10—12 Timer i Døgnet. Det bidrog til, at Arbejderne i 1914 sluttede sig sammen for at opnaa bedre Løn- og Arbejdsvilkaar. Men til Trods for Lønnens Utilstrækkelighed hengik der dog 3 Aar, forinden Organisationen opnaaede en Overenskomst med Aktieselskabet. Endelig, i 1917, blev der oprettet en Overenskomst. Arbejdstiden blev fastsat saaledes: fra 1. April til 1. November fra 6 Morgen til 6 Aften og om Vinteren en noget kortere Tid, og Lønnen var i de bedste Sommermaaneder henholdsvis 3 Kr. 25 Ø. og 3 Kr. 75 Ø., medens den om Vinteren var 2 Kr. 50 Ø. pr. Dag paa egen Kost — nogen Flothed var der altsaa ikke Tale om. Endvidere var der indført den Bestemmelse i Overenskomsten, at Arbejderne skulde have Tantieme, 5 pCt. af Selskabets Nettooverskud. Saaledes var Forholdene under det daværende Aktieselskab.

I 1921 sker der da dette, at Aktieselskabet sælger ca. 3 000 Tdr. Land, og Tanken var egentlig den, at dette Areal skulde anvendes til Husmandsbrug. Men man bragte hurtigt i Erfaring, at Kolindsund Jord ikke paa nogen Maade var egnet til Husmandsbrug. Der blev derfor i Stedet oprettet 13—14 selvstændige større Landbrug, medens det øvrige Areal blev udstykket og solgt i mindre Parceller paa fra 1 til 3, 5 og 6 Tdr. Land til Høslæt og Græsning for de omliggende Egne paa Højlandet. Samtidig oprettedes der tillige et Lodsejerlag, der havde Forpligtelse til at opkaste Dæmninger og holde Dæmningerne og Vandløbene i Orden. Og nu er det, Striden i Kolindsund begynder ikke alene overfor selve Lodsejerlaget, men ogsaa overfor de 13—14 Landbrugere.

Landarbejderne havde, som jeg før omtalte, en Overenskomst med det tidligere Selskab, og hvad var da mere naturligt, end at Arbejdernes Organisation forsøgte ogsaa at faa en Overenskomst, der i nogen Grad var tilfredsstillende, med det nye Lodsejerlag? Stillingen var nemlig den, at Arbejderne i 1920 i Henhold til Tarifferne oppebar en Løn af 5 Kr. om Dagen for faste Arbejdere og 6 Kr. om Dagen for løse Arbejdere. Men i Foraaret 1920 indmeldte det daværende Aktieselskab sig i Arbejdsgiverforeningen, og som Følge heraf maatte Selskabet anerkende Landarbejderforbun-

dets Tariffer og Lønninger, der den Gang var fastsat til 7 Kr. 50 Ø. pr. Dag for faste Arbejdere og 10 Kr. pr. Dag for løse Arbejdere paa egen Kost. Da nu Lodsejerlaget i 1921 traadte til, vilde det imidlertid ikke respektere nogen af disse Lønsatser. Landarbejderlønningerne var paa det daværende Tidspunkt efter Tariffen ca. 8 Kr. pr. Dag. Fra Lodsejerlagets Side trak man imidlertid Lønningerne længere og længere ned, saaledes at de i Sommerens bedste Tid kom helt ned paa 5 Kr. 50 Ø. og 5 Kr. pr. Dag paa egen Kost. Det betaltes navnlig for Arbejde ved Oprensning af Kanalerne, Arbejde med Muddermaskiner o. s. v. Dette kunde Arbejderne naturligvis ikke tolerere, og derfor søgte man igen i 1921 at faa Lønningerne bragt nogenlunde i Overensstemmelse med, hvad Arbejdernes Tariffer fastslog. Men det vilde man ikke fra den anden Side gaa med til; man vilde ikke bøje sig fra Lodsejerlagets Side, og de 14 Gaardejere vilde heller ikke bøje sig med Hensyn til Indrømmelse af højere Lønninger. Stillingen var altsaa paa det daværende Tidspunkt ret kritisk for Arbejderne. Ja, det gik endda saa vidt, at man paa nogle af de store Gaarde, som omfatter ca. 200 Tdr. Land, midt i Sommertiden begyndte at byde gifte Arbejdere 3 Kr. om Dagen paa egen Kost. Naturligvis kunde ingen Arbejder paa det daværende Tidspunkt, da Prisen paa Næringsmidler var saa urimelig høj, blot tilnærmelsesvis klare sig med saa lille en Løn. Der var da ikke andet for Arbejderne at gøre end at søge at faa en Forhandling med Lodsejerlaget om en højere Løn, og Forsøget blev gjort. Jeg gør opmærksom paa, at det stadig er Arbejderne, den lokale Afdeling af Landarbejderforbundet, som optræder. Der skete en Henvendelse til Lodsejerlaget i Foraaret 1922, men efter at Lodsejerlaget havde holdt et Møde, erklærede man overfor Arbejderne, at man ikke fandt, der var Anledning til at yde en højere Løn, og Arbejderne fik saaledes pure Afslag. Man tyggede saa noget paa Sagen, og i Efteraaret 1922 dristede Arbejderne sig atter til et Forsøg paa at faa Lønforholdene ordnet, men Lodsejerne afviste al Forhandling med den lokale Organisation; de vilde intet som helst have med Arbejderne at gøre. Skulde der overhovedet forhandles, saa maatte det være med den enkelte Arbejder. Men det blev der heller ikke noget af. Var man endda blot gaaet ind paa det, nu vel, saa maatte man dog have indrømmet, at Lønningerne maatte forhøjes — dersom Lodsejerlaget havde vist en Smule god Villie. Men det gjorde man heller ikke.